

Palmebladet

The background of the cover is a photograph of a garden. A large, dark tree trunk is on the left, with its branches spreading across the top. In the middle ground, there are several people sitting at small tables and chairs under the shade of the tree. There are pink flowers in the background. The overall scene is bright and sunny.

Nr. 2 2018 Medlemsblad for Botanisk hages Venner

**Ekstremesommer
i Botanisk hage**

Side 4-5

**Hundrevis av skoleklasser
lærer om naturen**

Side 6-7

**Hvordan henger
språk og plantebruk
sammen?**

Side 12-13

Palmebladet

Medlemsblad for
Botanisk hages Venner

ISSN 1503-4593
Utgave nr 2 i 2018
(Nr 32 siden starten i 2003)
Redaksjonen avsluttet
12. september 2018

Sendes i posten til alle medlemmer.
Blir lagt ut i elektronisk format på
foreningens websider en tid etter
utsendelsen.

Redaktør

Dag Inge Danielsen

Redaksjonskomité

Trine Nervum
Tone Nordenborg
Tor Carlsen, Botanisk hage

Stofftips og bidrag sendes

daginge@infoaid.no

Grafisk produksjon

Kaj Clausen Design AS

Trykking

Fladby grafiske rådgivning AS

Forsidebilde

Stemning ved Tøyen hovedgård med
agnbøk og uteservering 24. august
2018. (Foto: Dag Inge Danielsen)

PALMETEGNINGEN

Vignett-tegningen er laget av Kaarina
Aas og viser Christen Smiths daddel-
palme, *Phoenix canariensis*, fra 1815,
som vokste i Palmehuset til 2000.
Bladet har fått sitt navn til minne om
denne.

LEDER

Kjære medlem!

Vi har hatt en begivenhetsrik vår og sommer i Botanisk hage. Vårtreffet var en stor suksess med flott vær og mange glade mennesker som kjøpte planter. Tomatene var som vanlig meget populære, som du kan lese om et annet sted i bladet. Plantegruppa har lagt ned en stor innsats i forbindelse med vårtreffet, som de skal ha all ære for.

Vi hadde også gartnerhjørne under vårtreffet med gartnere fra hagen som besvarte spørsmål. Her var det mange som fikk svar på sine hage-spørsmål.

Vi har i år hatt et rekordstort antall deltakere på våre guidede turer i hagen. Vi har hatt guiding både på norsk og engelsk.

Tørken i år har gitt en del ekstra utfordringer for hagen og noen planter har dessverre tatt skade av dette. Gartnerne jobber med å få hagen tilbake i god stand til neste sesong.

BhV spanderte tur for Plantegruppa og guider, der vi besøkte Storedal kultursenter og Borgarsyssel museum. Det var en lærerik og hyggelig tur.

BhV har i år støttet en miniguidebok for Botanisk hage. Jeg håper dere alle har fått den i posten. Den gir et godt innblikk i hagen.

Vi har medlemsmøte tirsdag 9. oktober på hovedgården. Vi håper det blir mange der for å høre på foredragene og treffe andre medlemmer.

Glem heller ikke Julemarkedet lørdag 24. november.

Følg med på våre nettsider for nyheter og informasjon om arrangementer: botaniskhagesvenner.no

Vennlig hilsen Charlie Haug

Venne-
foreningens
logo

En skjematisk
tegning av
frueskoarten
*Cypripedium x
ventricosum*, som
kom som en gave
fra Mandsjuria til
Botanisk hage
i 1937.

Om Botanisk hages Venner

Botanisk hages Venner | UiO Naturhistorisk museum | PB 1172 Blindern | 0318 Oslo
Botanisk hages Venner, stiftet i 1986, har som formål å fremme kjennskap til og interesse for Botanisk hage på Tøyen i Oslo, og å styrke og støtte hagens aktiviteter. Det kan skje gjennom de midler foreningen skaffer til veie og gjennom medlemmenes aktive innsats for hagen.

HVORFOR BLI MEDLEM?

- Du støtter Botanisk hage gjennom medlemskontingenten og bidrar til at hagen kan utvikle seg videre til glede for skoleelever, studenter, forskere og publikum.
- Du mottar medlemsbladet Palmebladet, med nyheter og informasjon om Botanisk hage, vekstene og aktivitetene der.
- Du får tilbud om å delta på hyggelig årsmøte, spesialomvisninger og andre arrangementer i hagen eller med tilknytning til hagen.
- Gratis inngang for inntil 4 personer til museene i Botanisk hage. Husk å be om oblat når du betaler kontingent, og ta med medlemskortet når du besøker Naturhistorisk museum!
- Du får 10 prosent rabatt på alle varer i museumsbutikken ved å vise medlemskort.

HVA KOSTER MEDLEMSKAPET?

Medlemskontingenten er kr 200 for enkeltmedlemmer og kr 400 for firmaer/organisasjoner.

FORENINGENS STYRE 2018

Charlie Haug
Trine Nervum
Lene Jin Nilsen
Berit Rosenlund
Ingunn Ormstad
Marianne Lange Karlsen
Tim Brogden
Tone Nordenborg

Styreleder
Nestleder, leder Plantegruppa, Facebookansvarlig
Styremedlem, kasserer
Styremedlem, materialforvalter
Styremedlem, sekretær
1. varamedlem, webansvarlig
2. varamedlem, kafeansvarlig
3. varamedlem, ansvarlig avlevering historisk materiale til Oslo byarkiv

HENVENDELSER

Forespørsler av generell karakter: info@botaniskhagesvenner.no
Inn- og utmelding, adresseendring: medlem@botaniskhagesvenner.no

VÅR BANKKONTO
1644 13 20845

www.botaniskhagesvenner.no
Facebook: Botanisk hages Venner

▼ Hege Rør Pettersen (til venstre) og Cecilie Midtøy med et baobab-tre, en av favorittene blant Kenyas vekster. (Foto: Charlotte S. Bjorå)

Gartnere på botanikk-kurs i Kenya

To av gartnerne i Botanisk hage har i år gjennomført et omfattende kurs i evolusjon og botanisk systematikk ved Universitetet i Oslo. Dette er samme emne som tas av master- og doktorgradsstudenter, og kurset regnes som et av de fremste i sitt slag.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

HEGE RØR PETTERSEN, som jobber i arboretet, og Cecilie Midtøy, som jobber i veksthusene, tok utdannelsen for å kunne gjøre en enda bedre jobb som gartnere i hagen. De har kommet tilbake på jobb med masse inspirasjon og faglig påfyll.

Kurset gikk over to måneder. Forelesninger, seminarer og laboratorieøvelser foregikk i Oslo, mens feltkurset gikk over 12 dager i Kenya. Det var eksamener både i Nairobi og Oslo.

Hege og Cecilie fikk mulighet til å ta utdannelsen takket være et sjenerøst bidrag fra Botanisk hages Venner. De skal fortelle fra oppholdet i Kenya på venneforeningens høstmøte 9. oktober.

Morfologi og DNA

Planter klassifiseres etter hvordan de er beslektet. Det gjør at planter for eksempel skifter navn eller flyttes til nye familier når man får ny kunnskap om plantenes evolusjon. Man bruker både DNA og plantenes morfologi, det vil si form og oppbygning, for å studere evolusjonen. Både morfologiske og genetiske metoder inngikk i kurset i evolusjon og systematikk.

– Kurset har gitt meg en større forståelse for det jeg driver med i hverdagen. Det er interessant og nyttig å forstå mer av sammenhengene i naturen, sier Cecilie.

– Jeg har nok blitt flinkere til å identifisere planter og plassere dem i familier, sier Hege, som også satte stor pris på å lære om ulike pollinerings- og frøspredningsstrategier som plantene har utviklet.

Feltkurs i Kenya

I slutten av mai dro de to til Kenya. Først var de et par dager i Nairobi, der de blant annet besøkte det nasjonale herbariet.

Deretter gikk turen til Taita Hills, som ligger sørøst i landet. Et finsk universitet driver en feltstasjon her.

Kursdeltakerne studerte ulike landskaps- og vegetasjonstyper, som bushland, woodland, tåkeskog og savanne. Hensikten var å bli kjent med hvordan evolusjonsmekanismene har påvirket plantenes utvikling. Evnen til å holde på vann er viktig i tørre områder, og det har ført til at mange arter har utviklet høy tørketoleranse. Mange planter har tilpasset seg gjennom å utvikle gift eller torner for å unngå å bli spist av beitedyr.

Feltkurset var lagt til Kenya fordi det biologiske mangfoldet er stort. Og man kan se mange naturtyper på et forholdsvis lite område.

Tre av botanikerne ved Naturhistorisk museum var kursledere. Anneleen Kool, Charlotte Sletten Bjorå og Brita Stedje har alle spesialisert seg i systematisk botanikk.

Tilbake i Nairobi var det eksamen i plantekjennskap. Cecilie og Hege er godt fornøyd med utbyttet av kurset.

– Vi har våre veksthusplanter i potter, så det blir begrenset med plass. Derfor var det veldig gøy å se hvordan de vokser i naturen, sier Cecilie, og tilføyer: – Jeg er blitt mer detaljorientert. Som gartner er jeg opptatt av større beskjæringer og plantens helse. Som botaniker plukker man blomsten fra hverandre og teller enkeltdele. Nå kan jeg ta mer del i den

biten også. Jeg kan avlaste botanikerne og bidra til bedre skilting, sier Cecilie.

– Det er fint å ha fått et mye bedre overblikk. Hvor i det store systemet hører en plantehjemme? Hva er en plante mest beslektet med? Nå vet jeg mer om hvilke kjennetegn jeg skal se etter for å bestemme hvor en plante hører hjemme, sier kollega Hege.

Mange fordeler for Botanisk hage

– Systematisk botanikk er viktig for Botanisk hage og Naturhistorisk museum. Mange av forskerne våre underviser i emnet. Vi har systematisk hage, arboretet og veksthusene som i særlig grad representerer biodiversiteten vår. Men også andre deler av hagen bidrar med biologisk materiale til undervisningen, sier Tor Carlsen, seksjonssjef i Botanisk hage.

På denne bakgrunn er det svært verdifullt å ha gartnere med høy kompetanse i systematisk botanikk. Dels gjør det at man mye raskere oppdager om en plante er feil katalogisert og merket. Dels gir det grunnlag for bedre forståelse og kommunikasjon mellom gartnerne og botanikerne.

– Det er også veldig bra at de har inngående kjennskap til hva vi underviser i og hvorfor plantenes evolusjon står så sentralt. I tillegg vet de nå mye om hvordan plantene vokser vilt. Vi ønsker å bruke den kunnskapen til å lage gode vekstforhold her i hagen og vise plantene slik at det ser ut mest mulig som der de kommer fra i naturen, sier Tor.

▲ Flere store greiner blåste ned og hagen ble stengt for publikum 10. august. (Foto: Oddmund Fostad)

▲ Oddmund Fostad har ansvar for trærne i Botanisk hage. (Foto: DID)

Ekstra innsats reddet hagen gjennom **ekstrem sommer**

Sommeren 2018 har vært ekstrem. Det har vært den varmeste og tørreste sommeren i Oslo siden målingene begynte – noe som har gitt store utfordringer for Botanisk hage.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

– **EKSTRA TILTAK** har vært helt nødvendig for at samlingene skulle overleve, forteller overgartner Oddmund Fostad, som har ansvar for arboretet og uteområdene i hagen.

– Vi har prioritert å vanne spesialsamlingene våre – i første rekke Systematisk hage, Urtehagen, Fjellhagen og Oldemors hage pluss alle de nyplantede trærne og buskene i arboretet.

Gjennom hele sommeren har gartnerne konsentrert seg om å berge

disse anleggene, og hagen har brukt store ressurser på dette. Vannsprederne var i virksomhet støtt og stadig, mens plenene ble overlatt til sin egen skjebne.

– Vi har vært veldig bevisst på at vi skulle la gresset bli gult og tørt. Vi fikk dispensasjon fra kommunens vanningsforbud, og det var vi veldig glad for – slik at vi fikk vannet spesialsamlingene våre, sier Oddmund, og utdypet:

– Våre vitenskapelige plantesamlinger er selve grunnlaget for at vi er en

botanisk hage. Vi har mye mer variasjon og større arts mangfold her enn du finner noe annet sted i Oslo. Hvis ikke plantene i Systemet, Urtehagen, Fjellhagen og Oldemors hage hadde overlevd, hadde vi mistet selve livsgrunnlaget vårt.

Det aller meste av tiden til gartnerne gikk derfor med til vanning. Ugresslukning ble nedprioritert, og gressklipping var det lite behov for.

Vestvendt og publikumsvennlig

Den 1. juli i år ble piknikplen flyttet til den vestvendte, skrånende plen som vender mot inngangen fra Sars gate. I flere år har det vært piknikplen i den andre enden av hagen, mot Jens Bjelkes gate. Endringen ble gjennomført av flere grunner.

– Det er kortere avstand til toalettene og museumsinngangen, og det er bedre lysforhold, pluss at det er enklere å samle inn avfall i dette området, forteller overgartner Oddmund Fostad. Det er også lettere for vaktene i hagen å holde oversikt over dette området. Hagens ledelse har

videre ønsket å plante mer undervegetasjon og trær i området mot Jens Bjelkes gate. Takket være god informasjon gikk flyttingen smertefritt.

På piknikplen kan man slå seg ned med plett og piknikkurv eller en bok, mens det er

forbuds å grille.

Noen spør seg kanskje hvorfor det ikke er lov å sitte på plenene ellers i Botanisk hage. En av grunnene er at når mange mennesker går og sitter på plenene, blir jorda komprimert, slik at røttene til trærne og buskene i nærheten blir

– Vi var så heldige at vi fikk kjøpt inn en del nytt vanningsutstyr tidlig på sommeren, selv om det var vanskelig å få tak i alt vi ville ha, siden det var utsolgt over alt. Det som reddet oss var at vi fikk tak i vanningssekker, som ble plassert rundt de nyplantede trærne. Vi dro rundt og fylte dem opp, og vannet siger sakte men sikkert ned til røttene. På den måten fikk vi kontroll på nyplantingene våre, forteller Oddmund.

I spesialanleggene er man helt avhengig av vannspredere. Og de står på lenge. Siden anleggene har mange planter på små arealer, er det helt umulig å vanne for hånd.

Ikke alvorlige skader

Mange lurer på hvilke følger tørken får for neste vekstsesong.

– Jeg har ikke sett alvorlige skader til nå. Det kan tenkes at noen planter eller trær har tatt skade, det vil vi oppdage etter hvert som vi ser tilveksten. Barken på mange trær er tørrere enn vanlig. Og det er mye tynnere trekroner i år enn ellers. Jeg vet ikke om trærne er blitt skadet, men de kan i alle fall ha blitt noe redusert. Jeg håper og tror at tørken ikke får noen alvorlige følger for neste år.

Når det blir svært varmt, reagerer planter og trær med å lukke spalteåpninger. De beskytter seg ved å stenge seg inne, slik at vanntapet gjennom fordampning blir minst mulig. En del planter begynner å felle blader for å redusere samlet bladareal, også dette for å holde bedre på fuktigheten.

– Trærne gjør det de kan for å berge seg gjennom en slik tørkeperiode. Da hjelper det å ha en mindre trekrone.

Hvis det blir ekstreme forhold, er det en fare for at trærne dør, men det skal mye til, ifølge Oddmund, som synes det har gått over all forventning med planter og trær i Botanisk hage – takket være all ekstrainsatsen som ble satt inn.

– *Får dette noen følger for hvordan dere planlegger for neste sesong?*

– Nei, det vil jeg ikke si. Nå er vi i den heldige situasjonen at vi har fått på plass mer vanningsutstyr, og dermed er vi bedre skodd om vi skulle oppleve noe sånt igjen.

Hagen stengt i kraftig vind

Fredag 10. august ble Botanisk hage stengt for publikum kl 15, og den var stengt resten av dagen. Noe slikt har aldri skjedd før, etter hva man kjenner til.

Beslutningen om stengning ble tatt på bakgrunn av illevarslende værmelding, og da man merket at det blåste opp med kraftige vindkast midt på dagen. Takket være rask innsats fra ansatte og vaktmannskaper gikk det greit å evakuere hagen. Men det var i grevens tid.

Straks etter kl 15 blåste det ned store greiner av lønnetrærne mellom hovedgården og Lids hus. Også flere andre steder i hagen knakk store greiner i de verste vindkastene.

Det gikk verst ut over lønn, poppel og pil. Men ingen store trær blåste ned, og ingen mennesker ble skadet.

De nærmeste målestasjonene til Meteorologisk institutt er på Blindern og Hovin. Begge steder ble de høyeste vindhastighetene målt mellom kl 15 og 16 den dagen. På Hovin var kraftigste middelvind 12,5 m/s (måles 10 meter over bakken over 10 minutter), mens kraftigste vindkast var på 21,5 m/s. Det tilsvarer liten storm i kastene.

– Vi jobber nå med en enda bedre evakueringsplan. Dette er viktig, for hvis det kommer uvær, vil folk søke tilflukt under store trær. Og det er der det er farlig når det blåser kraftig.

– *Var trærne svekket etter den lange perioden med tørke og varme?*

– Jeg tror det kan være en sammenheng her, at trærne var stressa på grunn av tørken. De kan ha mistet noe av spensten og smidigheten fordi veden var blitt tørrere. Vanligvis er trærne veldig tolerante overfor skiftende værforhold.

skadet. Dette er også grunnen til at du finner såkalt "mulching" under noen av trærne i hagen, det vil si et rundt område med bark som gir røttene bedre tilgang til luft og næring.

Det er ikke noe forbud mot å gå på plenene i hagen, men publikum bes om å holde seg til stier og gangveier så langt det er mulig – spesielt på regnvåte dager.

– Det høres kanskje stivbent ut med et generelt forbud mot å sitte på plenene. Men når mange mennesker gjør det samtidig, blir det et problem for oss, forklarer hagesjef Tor Carlsen.

Andre botaniske hager har gjerdet inn plenene sine, men vi ønsker å ha det åpent og tilgjengelig. Sammenlignet med andre botaniske hager er vi liberale. Sammenlignet med en vanlig park er vi strenge – fordi vi er en vitenskapelig institusjon og et levende museum.

Foto: DID

▲ Hvitmure er en truet art i Norge.

Ikke rør rødlisteartene!

Norsk rødliste er en oversikt over hvilke arter som kan ha en risiko for å dø ut. Den omfatter alt fra mose og sopp til fisk, fugl og pattedyr. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene. 377 plantearter er vurdert som truet. Du kan lese om rødlista på artsdatabanken.no

Botanisk hage er sterkt engasjert i arbeidet for å beskytte og bevare truede plantearter. I hagen kan du se rødlistede arter flere steder, og de er oftest merket med røde skilt. Den viktigste oppgaven er å ivareta frølageret av norske truede arter. Dette er et arbeid som gjøres i samarbeid med de andre botaniske hagene i landet.

Botanisk hage er nøye med å ikke sende ut frø av rødlistearter i det internasjonale frøbyttet, og hagen importerer aldri frø fra arter som finnes naturlig i Norge.

Men hvordan skal man forholde seg som privatperson; bør man samle frø av rødlistede arter i naturen for å oppformere til bruk i egen hage?

– Nei, svarer hagesjef Tor Carlsen bestemt, og forklarer:

– Man tenker kanskje at man vil hjelpe en truet art hvis man sår den i egen hage. Men det er ofte det motsatte som er tilfelle. Sannsynligheten er større for at du hindrer arten enn hjelper den.

Å flytte en truet art fra sitt naturlige habitat er en siste løsning. Da skal man være sikker på hva man gjør, og man må flytte den til et sted den kan stå trygt i mange generasjoner. Private hager er ikke egnet til dette.

De mest truede plantene kan også være fredet, og da er det forbudt å samle frø og planter.

– Vi i Botanisk hage henter frø av truede arter i naturen. Da gjør vi det av en grunn, og som del av et bevaringsprosjekt. Vi vet nøyaktig hva vi gjør, hvorfor vi gjør det, og vi har selv sagt sørget for tillatelse.

Tor Carlsen forteller mer om Botanisk hages arbeid med rødlistearter på venneforeningens høstmøte 9. oktober, og du kan få svar på spørsmål.

Tusener av skoleelever innvies i botanikkens mysterier

Siden 1960 har Naturhistorisk museum hatt tilbud om undervisning av skoleklasser på alle nivåer. Vi underviser mellom 300 og 400 klasser i året, hvorav 100 – 150 i botanikk.

TEKST MARIT E. GRØNBECH FOTO KRISTINA BJUREKE

VI ER FEM LEKTORER som underviser på Naturhistorisk museum; to botanikere (Kristina Bjureke og meg selv), to zoologer og en geolog. I tillegg har vi for tiden Mai Linn Muskaug som bidrar der det trengs, og som også har

hatt omvisninger for BhV etter fullført guidekurs i år. Alle vi lektorene har mange andre oppgaver, som å lage utstillinger, arrangementer og noen er sterkt involvert i både klimahus og de nye basisutstillingene i Brøggers hus. Så

det er begrenset hvor mange skoleklasser vi kan ta imot.

Vi har ett undervisningsopplegg for de aller yngste skoleelevene «Dyra om vinteren» (zoologi). Ellers har vi flest elever fra 3. trinn t.o.m. videregående

Vikingdagen i Vikinghagen

FOTO: THOR-INGE LARSEN

Aktiviteter, konkurranser, demonstrasjoner og smaksprøver av mange slag satte sitt preg på vikingdagen, som i år ble arrangert søndag 19. august. Botanisk hages Venner var til stede med informasjonsstand. Været var strålende, og mange fant veien til vikinghagen, som har rukket å bli et av de mest besøkte anleggene siden åpningen i jubileumsåret 2014.

skole. Vi tar også imot en del andre grupper, bl.a. voksenopplæringen med fremmedspråklige elever; gartnerskoler; barnehageutdanningen; og en gang i året de nye biologistudentene fra Blindern (UiO).

Hvem har pollinert denne blomsten?

I botanikken har vi årstidsvariasjoner å ta hensyn til. Vi tilbyr derfor litt forskjellige undervisningsopplegg vår, høst og vinter. På våren er pollinering mest populært og på høsten frøspredning. Både vår og høst kommer en del for å lære om blomstenes bygning og systematikk.

Særlig undervisningsoppleggene vi har ute er undersøkelsesbaserte, der elevene får litt informasjon i starten av økta. Deretter deles de inn i grupper og går til ulike poster i Systematisk hage der de skal finne ut f.eks. hvem som har pollinert denne blomsten, eller hvordan sprer denne planten frøene sine. Elevene synes det er kjempegøy å klemme på fruktene til kjempespringfrø, kaste åkermånefrukter med krokhaar på hverandre og å blåse på en kurvplante slik at fnokken flyr bortover med vinden. Dette fenger uansett alder.

Elevene får større utbytte av undervisningen når de selv observerer formen på en blomst eller en frukt, og bruker informasjonen de fikk i starten til å tenke etter hvilke insekter som besøker denne planten, eller hvordan disse frøene spres. Elevene er ofte veldig gode observatører og gode til å reflektere. Disse oppleggene er det hovedsakelig barneskolen som bestiller. Videregående elever bestiller oftest «Botanisk mangfold, rødliste og svartliste».

I veksthusene om vinteren

På vinteren har vi undervisning inne i veksthusene. Videregående skole bestiller særlig ofte «Evolusjon i planteriket» som foregår i Palmehuset og som er tett knyttet

til læreplanen i biologi. Ellers er «Biologisk mangfold og tilpasninger hos planter» populært, og et lignende opplegg for grunnskolen er «Økosystemer og klimasoner i verden». Der kan elevene selv føle på kroppen forskjellen på tørt ørkenklima og det varme og fuktige regnskogsklima.

Noen elever kommer med en idé om at planter ikke er like kult som dyr, men ombestemmer seg etter å ha lært om mange av de kule tilpasningene plantene har for å overleve.

Noen eksempler:

- Hvordan ørkenplantene forsvarer seg mot å bli spist, noen til og med ved hjelp av kamuflasje.
- Hvordan kjøttetende planter fanger insekter.
- Hvordan bladene til victoriavannliljen kan bære vekten av et barn.

I tillegg blir elevene kjent med planter som gir oss klær, krydder og mat. Mange griner på nesa når jeg spør hvor mange i klassen som har spist bark. Etter en runde rundt dammen i Victoriahuset vet de at det er nettopp det de spiser når de strør kanel på grøten.

Innimellom tilbyr vi et par uker med spesielle opplegg, ofte kombinasjon av botanikk og zoologi. I vikingundervisning lærer elevene om hvordan vikingene skaffet seg mat, klær og medisiner når det ikke var noen butikk i nærheten. I regnskogsundervisning lærer de om tropiske planter i Victoriahuset og om tropiske dyr i Colletts hus (zoologisk museum).

Undervisningen varer 1 – 1,5 timer og er gratis for skolene.

For mer informasjon;

www.nhm.uio.no
Klikk på fanen "Skoletilbud".

▼ **Systematisk hage blir mye brukt i undervisningen.** Elevene besøker planter fra ulike familier og forsøker selv – ved hjelp av oppgaver – å lære noen kjennetegn ved de ulike plantefamiliene. De teller pollenknapper, kronblad og begerblad hos plantene i noen familier. På den måten lærer de forskjell på for eksempel soleier og roser. De undersøker om stengelen er rund eller firkantet. Hensikten er mest å bli oppmerksom på blomstenes bygning, ulike detaljer og den store variasjonen hos plantene. Dette er aktiviteter som ungene liker.

Utallige blide fjes på rekordvarmt vårtreff

Det ble tidenes varmeste vårtreff. Solen strålte fra tidlig morgen til sen kveld. På Bygdø ble det ifølge Meteorologisk institutt målt 32,4 grader søndag 3. juni 2018, og trolig var det minst like varmt i Botanisk hage. I alle fall føltes det slik for de mange frivillige som gjorde en kjempeinnsats for at arrangementet skulle bli så vellykket.

TEKST OG FOTO DAG INGE DANIELSEN

◀ Gartnerhjørnet var også i år et populært innslag, med jevn trafikk gjennom hele dagen. Gartner Ingerid Silsand og overgartner Oddmund Fostad svarte velvillig på spørsmål fra publikum hele dagen. – Folk spør om alt mulig – det blir mange praktiske råd om alt fra stell av stauder til beskjæring av frukttrær, forteller Ingerid.

VENNEFORENINGEN HADDE nærmere hundre personer i arbeid før, under og etter Vårtreffet. Mange nye medlemmer av Plantegruppa fikk bryne seg som selgere – men med grundige forberedelser, store kunnskaper, god skilting og eksperter på gartnerhjørnet gikk det fint. I tillegg til egne mannskaper var Viqueens Cheerleaders innleid for å hjelpe til med å flytte plante-kasser til salgsområdet.

Publikumsoppmøtet var imponerende. Plantesalget gikk strykende, og som

vanlig var det lange køer av målbevisste handlende allerede da portene åpnet. Mange kom langveis fra. Flere kom tilbake for å handle mer senere på dagen. Enda godt at de ansvarlige for kaféen kastet seg rundt og skaffet is til folket på kort varsel.

De nye handleposene i papir ble en stor suksess. Mange deltok på omvisning, besøkte venneforeningens vervestand og kafé, og også de grønne foreningene kunne melde om stor pågang.

– Vi er veldig godt fornøyd med omsetningen i år, sier Trine Nervum, leder av Plantegruppa. –Vi fikk mange tilbakemeldinger om at kvaliteten på plantene var god, og det var ekstra moro etter en vår med mange utfordringer. Snøen lå lenge og det var uvanlig kaldt, så plantene vokste sakte. Så kom rekordvarmen i midten av mai, og plantene vokste nesten for fort.

▲ Ann-Katrin Finsand (til venstre) og Inger Sandbæk klar for å selge sommerblomster straks før portene åpner.

▲ Tre glade hagevenner er klare for å selge Plantegruppas fine stauder. Fra venstre: Leikny Dimmen, Wenche Tollefsen og Anine Lampe.

▲ Tone Roseng, Hildeborg Aarekol og Inger Eliassen med deler av dagens fangst. – Jeg kommer fra Grefsen der jeg bor i en lavblokk, og nå er jeg her for andre gang i dag for å kjøpe stauder, forteller Hildeborg Aarekol. Hun vokste opp på Hjeltnes gartnerskole i Hardanger, og liker å kjøpe stauder for å plante i fellesarealene. Så får hun også mye skryt av naboene fordi det blir så vakkert, ikke minst fra ungene i nabolaget. Hun mener hun har vært på Vårtreffet hvert eneste år. Venninnen Inger Eliassen har blant annet kjøpt hjerteklokke, men er først og fremst interessert i spiselige planter. Alle tre venninnene er imponert over kvaliteten på plantene på årets vårtreff. Og de lovpriser arbeidet som gjøres i Botanisk hage. De fremhever at hagen er så levende, at den legger til rette for fugler og insekter, og de liker å følge med på vekstene gjennom sesongen.

▲ Nyinnmeldt plantegrupped medlem Nanette Hvistendahl hadde en hektisk, men givende dag med å selge og informere om såkalte oldemorsstauder. Plantegruppa fikk i år selge i alt 28 ulike stauder. Iris og hosta (bladliljer) var noen av de mest populære, fortalte Nanette.

Tomat ble Vårtreffets velsmakende vinner

Tomater får ingen nok av, virker det som. 300 flotte tomatplanter forsvant i løpet av kort tid på årets vårtreff.

TEKST TONE NORDENBORG FOTO TRINE NERVUM

MANGE ULIKE SLAG lokket kjøpere. De fleste visste hvor de skulle, og kom løpende da portene ble åpnet. Bare 4 minutter etter at salget åpnet kjempet de første kjøperne seg mot strømmen og ut av hagen med hendene fulle av store tomatplanter.

Alt ble solgt, men kanskje var det de litt uvanlige sortene som gikk først. Både den nesten purpursorte, plommeligende Indigo Rose, og den gull-gule cherry-tomaten Artisan Golden Bumle Bee med orange striper var populære. I år ble det også dyrket Tomat Tumbler, Terenzo og Bogus Fruchta.

Tomatene har vært en bestselger i mange år, og erfaringen er at det til neste år blir en økning i antall planter.

Ingen kan vel gjøre regning med en tilsvarende mai måned et annet år, men hetebølgen i år gjorde det ekstra krevende å drive fram tomater. De skal vannes hver dag, gjerne flere ganger om dagen, og de tar stor plass. Men det er vel verdt arbeidet når kvaliteten er god og etterspørselen er stor. I år jobbet tre selgere bare med tomatosalget, og det var en hektisk salgsperiode til det var helt tomt for planter.

Mye skjer ved NHM utover høsten

ONSDAG 26. SEPTEMBER KL 18
Oldemors hage
Hvordan stelles staudene om høsten
– demonstrasjon ved Nina Myrland

ONSDAG 10. OKTOBER KL 18
Oppmøte ved Lids hus
Fysioterapi for trær
– demonstrasjon ved Andreas Løvold

TORSdag 18. OKTOBER KL 19
Tøyen hovedgård
Vin & Vitenskap om klima
NB: Påmelding! Se www.nhm.uio.no

SØNDAG 21. OKTOBER KL 14
Georommet, Colletts hus
Mineraler i hverdagen
– foredrag ved Axel Müller

SØNDAG 28. OKTOBER KL 12-15
Dinodag i Colletts hus

SØNDAG 4. NOVEMBER KL 11-18
På plassen ved Tøyen hovedgård
Bondens marked

TORSdag 15. NOVEMBER KL 19
Tøyen hovedgård
Vin & Vitenskap om meteoritter
NB: Påmelding! Se www.nhm.uio.no

LØRDAG 24. NOVEMBER KL 11-16
På plassen ved Tøyen hovedgård
Julemarked med salgsboder og aktiviteter
Arrangeres av Botanisk hages Venner

LØRDAG 24. NOVEMBER KL 12-15
Victoriahuset
Julens blomster og krydder
– demonstrasjon og omvisning ved Kristina Bjureke og Marit Grønbech

Se www.nhm.uio.no for mer informasjon.

HUSK JULEMARKEDET 24. NOVEMBER

Lørdag 24. november fra kl. 11 til 16 går det tradisjonelle førjulsmarkedet av stabelen i Botanisk hage.

Det er som vanlig et bredt utvalg av salgsvarer. Her finner du strikkevarer, kaker, mat, duker, vevde filleryer, saft, keramikk, treprodukter og mye mere. Alle bodene er allerede leid bort.

Det blir sang av Vålerengen pikekor, og for barna blir det gang rundt juletre og mulighet for en kjøretur med hest og vogn. Venneforeningen har kafe med vaffer og varm drikke.

Dette er også en fin dag å melde seg inn i Venneforeningen. Vervestand og alle andre aktiviteter finnes på gårdsplassen vis à vis Tøyen hovedgård.

Hvordan får man leid seg plass på julemarkedet i Botanisk hage?

Julemarkedet ble kunngjort i Palmebladet våren 2018 og også direkte til deltakerne som var med i 2017. Fristen for å søke om plass var 31. mai. Dette ble gjort for å lette arbeidet for arrangøren Botanisk hages Venner, og for å kunne gi tidlig tilbakemelding til de som er interesserte.

Tidligere har mange ventet på en invitasjon fra Venneforeningen. Dette har vi sluttet å sende ut. Det er svært stor interesse for arrangementet og det kommer inn et større antall søknader enn det det er plass til selgere på markedet.

Julemarkedet har blitt svært populært. For å møte etterspørselen har Venneforeningen investert i flere bord og telt. Dette gir plass til et større antall selgere enn tidligere, men det er likevel en grense for hvor mange det er plass til. Dette markedet skal være lite og intimt.

Arrangøren ønsker å gi publikum et så variert vareutvalg som mulig. Alle søknadene blir vurdert i forhold til produkter, slik at det ikke blir overvekt av enkelte salgsvarer.

Alle som har søkt om salgsplass har fått beskjed om de får delta eller ikke. Noen har ønsket å stå på venteliste, og det gjør de fram til ca. 1. november.

Hilsen styret i Botanisk hages Venner

Sjelefred, glede og entusiasme

Sakina Benmalek er en av årets nye medlemmer av venneforeningens guidekorps. I august snakket hun med Palmebladet om sine erfaringer så langt.

TEKST OG FOTO SIGGEN MORTENSEN

MENS SAKINA OG JEG sitter og snakker sammen i Palmehuset, kommer et yngre par inn. Fra Barcelona, men franske. Sakina snakker flytende fransk med dem; om hagen og om plantene her i Middelhavsrommet. Når paret forlater rommet, får de med seg en hilsen på arabisk. En fin ramme om et intervju med en av våre språkmektige, entusiastiske og dyktige nye guider, Sakina Benmalek. Sakina betyr sjelefred – og akkurat slik fremstår hun; trygg, varm og vennlig kommuniserende.

Hvordan ble du glad i Botanisk hage?

Det var mamma som brakte meg hit, fra jeg var spebarn. Vi bodde på Alna, men hun tok meg hit fordi hun elsket denne hagen. Jeg fikk den inn med morsmelken. Jeg husker Andedammen og Fjellhagen best. Jeg studerte i Marokko om vinteren, og ferierte i Norge om sommeren - da var det rett til Botanisk hage.

Hvorfor meldte du deg på guidekurset?

Jeg så invitasjonen til guidekurset på facebook, og meldte meg raskt inn i

venneforeningen. Jeg ville så gjerne lære mer om alt jeg inntil nå "bare" var glad i.

Hva slags utbytte fikk du av kurset?

Det var deilig å komme hit til Botanisk hage midt i den kalde vinteren vi hadde – og høre, og drømme, om vår og planter. Selve atmosfæren på kurset, med alle spørsmål og kommentarer fra deltakerne, var så velkommende. Alle formidlerne ville ta oss med inn i sin verden, til sine respektive fagfelt, og alle gjorde det på en så pedagogisk inkluderende måte at jeg bare sugde alt til meg: Botanikken, overblikket over hagen og hvordan den fungerer, og teknikkene vi ble informert om som vi kan bruke når vi guider.

Hvor mange grupper har du hatt i sommer?

Tre grupper – en på norsk, to på engelsk.

Hva er det folk er interessert i på omvisningene?

Jeg har lite erfaring ennå, men i en av de engelsk-språklige gruppene ønsket

en amerikansk jente mer forståelse av skiltene i urtehagen, så da ble jeg med henne en egen runde der – det var veldig hyggelig. Og så virker det som de engelsk-språklige jeg har hatt har vært spesielt interessert i historien om stedet. Men det er litt tidlig å si noe om dette – jeg er jo helt fersk.

Den andre engelsk-språklige gruppen var i Norge i forbindelse med klimaspørsmål, så da var det naturlig å ta dem med til det som skal bli det nye klimahuset – jeg hadde forberedt meg på det. Ellers har folk spurt meg om alder på trær. Jeg prøver å spørre gartnere jeg treffer hvis det er noe jeg lurar på – de er så forekommende og dermed lærer jeg stadig noe nytt.

Er det en del av hagen du er spesielt glad i?

Pilehagen! Å komme tidlig og se morgenlyset renne gjennom alt det grønne der er svært vakkert. Men jeg er jo glad i alt her!

Enormt populært med omvisninger i 2018

Det har vært en intens sesong for guidegruppa.

TEKST ANNE FINNANGER

Først hadde vi guidekurs i februar, mars og april. Vi må ha gjort noe veldig riktig da vi la ut invitasjon til kurset på nettet – for vi fikk hele 25 påmeldinger, og FOR en gjeng! Oppgående, interesserte, engasjerte, kunnskapsrike og kunnskapstørste. I tillegg deltok nesten alle de «gamle» (og minst like oppgående!!) guidene på mange av kurskveldene og ble oppdatert på alt som har skjedd ved Naturhistorisk museum siden forrige kurs. Resultatet er at vi nå har en stor stall av velorienterte og kompetente guider, og guidevirksomheten går som smurt.

Den viktigste endringen vi har opplevd i år (og til dels i fjor), er at de åpne, gratis omvisningene på søndager er blitt enormt

populære. Vi har sjelden greid å telle helt nøyaktig, men det har dukket opp 150-300 personer på enkelte søndager. Vi måtte kaste oss rundt og mobilisere mange flere guider på søndagene. Og guidene måtte likevel lære seg å håndtere større grupper enn det som er ideelt.

Det var også stor pågang for å booke omvisninger i mai og juni – det var i snitt minst en omvisning hver dag i disse to månedene. Som vanlig gikk antallet bookinger bratt ned i juli, tok seg litt opp igjen i august – og så har vi fått en god del bookinger i september, senere enn vanlig. Den endelige opptellingen av antall omvisninger og antall deltakere osv. er derfor ikke ferdig i skrivende stund, men det er ingen tvil om at flere publikummere enn noen gang har vært med på en omvisning i Botanisk hage denne varme sommeren.

I år tilbød vi også omvisninger på engelsk på søndagene i juli og august – og også der har deltakelsen skutt i været, slik at vi måtte ha to

engelsktalende guider hver søndag i tillegg til de norske.

Det har i det hele tatt vært en strålende sesong. Jeg kan ikke få rost guidene nok! De er våre fremste ambassadører, og viktige brobyggere mellom hagen og publikum. De gjør en fantastisk jobb for Botanisk hage og hele Naturhistorisk museum.

Foto: Dag Inge Danielsen

▲ – Vi skal samarbeide med språkforskere for å lære om plantebruk i Norden fra vikingtiden til i dag, forteller botaniker og førstelektor Anneleen Kool (t.h.), her sammen med student Magali Courtade på vikingdagen, der de informerte om forskningsprosjektet. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Stort tverrfaglig prosjekt skal lære oss om vikingenes plantebruk

«PEOPLE AND PLANTS»

- Tverrfaglig forskningsprosjekt ledet av Anneleen Kool.
- Skal gi ny kunnskap om plantebruk fra vikingtiden til i dag.
- Starter høsten 2018 og pågår til høsten 2021.
- Inngår i SAMKUL, som er Forskningsrådets program for samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger.
- Finansieres av Forskningsrådet

Fredag 8. juni i år hadde Botanisk hage besøk av Forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø fra Kunnskapsdepartementet. Anledningen var at et forskningsprosjekt om mennesker og planter har fått tildelt 8,5 millioner kroner av Forskningsrådet.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

UNIVERSITETSREKTOR Svein Stølen og avdelingsdirektør Johannes Løvhaug fra Forskningsrådet fikk sammen med statsråden en omvisning i Urtehagen og Vikinghagen, da Regjeringen og Forskningsrådet ønsket å markere sin vilje til å satse på nyskapende og tverrfaglig forskning.

Prosjektet heter «People and Plants – Rediscovering and safeguarding Nordic ethnobotanical heritage». Det ledes av botaniker og førstelektor Anneleen Kool ved Naturhistorisk museum, som forteller at det har sitt utspring i Vikinghagen. Noe av idéen med Vikinghagen, da den ble anlagt, var at den skulle danne utgangspunkt for formidling som kan inspirere til ny forskning. Det er det som nå har skjedd.

– Vi har en avdeling med medisinplanter, som er merket Apoteket. Men vi vet lite om hvordan medisinplantene ble brukt i vikingtiden, for det finnes ingen skriftlige kilder fra så langt tilbake, forteller Anneleen.

– Prosjektet People and Plants handler om å kartlegge bruk av planter i Norden fra vikingtiden til nå. Vi skal eksempelvis studere middelalderens klosterhager. Vi ser på hvordan planter ble brukt på 1700-tallet, da de første floraene kom. Og vi ser på hvordan de blir brukt i dag.

Hva er felles i alle kildene og periodene? Hvis det er noe som går igjen hele veien fra middelalderen til i dag, er det stor sannsynlighet for at plantene ble brukt på tilsvarende måte også i vikingtiden. Man kan så å si

beregne seg tilbake i tid.

For å få til dette skal forskerne lage et språklig slektstre, der man får fram slektskap og sammenhenger mellom ord i alle de nordiske språkene. Også norrønt skal inn i dette slektstreet, og det skjer ved hjelp av spesialister på Max Planck instituttet i Jena i Tyskland.

– Vi botanikere forsker mye på slektskap mellom plantearter, både ved hjelp av DNA-teknologi og morfologi, som er utseende og bygning. Men her ser vi i stedet på kulturell evolusjon. Vi vil finne ut hvordan bruken av planter har utviklet seg i de nordiske områdene. Da bruker vi språket til å lage et slektstre. Plantenavn og ord blir vårt DNA. Så kan vi benytte plantekunnskap til å kalibrere slektstreet. For eksempel, hvis vi ser at et plantenavn

▲ Forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø (t.v.) i samtale med Anneleen Kool i Botanisk hage i juni. I midten Johannes W. Løvhaug fra Forskningsrådet. (Foto: Ane Mari Bjørnæs)

fantas allerede i middelalderen, er det sannsynlig at også selve planten fantes på den tiden. Den kan godt ha kommet hit tidligere, men ikke senere.

På denne måten vil forskerne jobbe seg rundt det problemet at de vet lite om vikingtidens bruk av planter generelt og medisinsplanter spesielt.

Venneforeningen inviteres til workshop

People and Plants er et tverrfaglig samarbeidsprosjekt med mange faggrupper og institusjoner, i første rekke Naturhistorisk museum og Humanistisk fakultet ved UiO. Filolog Karoline Skjersrud er ekspert på norrønt og skal bl.a. undersøke og oversette en bok om urter og plantemedisin fra 1300-tallet. Sentral i prosjektet er også etnobotaniker og NHM-forsker Irene Teixidor Toneu.

En rekke tekster skal analyseres av forskere fra UiO og Max Planck Instituttet. Mange av tekstene legges ut på nettet, og interesserte blir invitert til å delta. Workshops med ulike eksperter og interessegrupper skal bidra til å systematisere tekstene og få dem inn i en database.

– Ideen er ikke bare at vi skal finne ut om plantebruk i vikingtiden. Vi vil også levendegjøre kunnskapen for publikum, og vi ønsker at folk skal bli flinkere til å bruke planter på ulike måter. Derfor har vi en rekke samarbeidspartnere, som Sopp- og nyttevekstforeningen og Restaurant Maaemo. Vi planlegger etter hvert også å invitere Botanisk hages Venner til en workshop.

Språkforskere og naturvitenskapsfolk er ikke vant til å samarbeide med hverandre. I dette prosjektet blir det spennende og interessant å finne overlappingen mellom de ulike fagfeltene. Og det blir nødvendig å finne fram til et felles språk – siden faggruppene er gjensidig avhengig av hverandre.

En rundtur i hagen i lommeformat

Styret i Venneforeningen har bedt BhV-medlem Inger Lise Eriksen om å skrive en anmeldelse av det nyutgitte guideheftet. Eriksen er styreleder i Norsk Farmasihistorisk Museum, som har en flott urtehage. Museet og hagen ligger på Norsk Folkemuseum.

Venneforeningens medlemmer fikk i sommer tilsendt en nydelig bok som på drøye seksti sider gir en god innføring i Botanisk hage. I svært godt språk, ledsaget av nydelige fotos og illustrasjoner, får leseren lære om hagen og dens liv.

Vi kan lese om dens 200-årige historie og om de store prosjektene som er under arbeid, men først og fremst blir vi tatt med på en rundtur i hagen. Samtidig får vi vite hvordan vi skal oppføre oss når vi er på besøk. Guiden er en pedagogisk perle, så all honnør til alle som har vært involvert i prosjektet.

Hvis du ikke allerede har lest den, har du noe å glede deg til. Ta den med neste gang du skal i Botanisk hage. For dem som ikke er lommekjent, vil den utvilsomt gi økt utbytte av besøket.

Lommeguiden er også fin gave som passer for alle aldersgrupper. Den selges i museumsbutikken og kafeen for 40 kroner.

Inger Lise Eriksen

**MINIGUIDEBOK
«BOTANISK HAGE –
EN LOMMEGUIDE FOR BESØKENDE»
UTGITT AV NATURHISTORISK MUSEUM,
UNIVERSITETET I OSLO, 2018.**

SELGES I MUSEUMSBUTIKKEN OG KAFEEN.

Botanisk hage og guideheftet fikk hagepremie

Oslo kommune deler hvert år ut premier til hager og grøntanlegg i byen. En hagepremieringskomité vurderer private og offentlige hager, som regel etter tips fra publikum.

Botanisk hage vant i år den ene av fem priser. I begrunnelsen heter det: «INVITT TIL BOTANISK HAGE. En meget tiltalende, delikat og informativ publikasjon inspirerer til besøk.» Juryen siterer videre fra forordet – i utdrag: “Noe som er spesielt og annerledes hos oss, er at plantene vi viser frem er forskningsmateriale. Det gir deg muligheten til å oppleve ting du aldri ville kunne se i en park.”

På vegne av Botanisk hage tok overgartner Oddmund Fostad og prosjektleder Dag Inge Danielsen imot krystallvase og diplom av ordfører Marianne Borgen.

Redaksjonen for miniguideboken har bestått av Tor Carlsen, Anne Finnanger, Ingunn Cecilie Jensen (grafisk designer og bilderedaktør) og Dag Inge Danielsen. Utgivelsen er finansiert av Botanisk hages Venner.

▲ Lys jordhumle er en av de vanligste humleartene i Norge.

▲ Bjørge Myklebust omgitt av humleinteresserte vandrere i Botanisk hage.
(Foto: Kristina Bjureke)

Bli med i humlenes lodne, fargerike verden!

Bjørge Myklebust er en av de frivillige som leder humlevandringer i Botanisk hage. Mange kjenner henne som engasjert guide for Botanisk hages Venner og tidligere fra styrearbeid og Plantegruppa i foreningen. De siste årene har interessen for humler slått ut i full blomst – til glede for La Humla Suse og alle som liker humler.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

Plantegruppa på sommertur

Lørdag 9. juni, i flott vær, dro 36 hageentusiaster til Østfold for å besøke Storedal kultursenter i Skjeberg og Borgarsyssel museum i Sarpsborg, begge med spesielle hageanlegg. Allerede da kunne vi merke tørken, med dårlige åkre og gustne plener langs veien.

TEKST INGUNN ORMSTAD

På Storedal ble vi mottatt av formidler Einar Brenne og gartner Vidar Krog Kristiansen, som fulgte oss hele dagen. Senteret ble anlagt av Erling Stordahl på hjemgården og åpnet i 1970. Stordahl ville gjøre noe mer ut av gården enn vanlig jordbruk. Det ble et park- og kulturanlegg med studiehage, amfiteater og en 19 meter høy lydskulptur. Skulpturen heter «Ode til lyset», er laget av Arnold Haukeland og musikken er skrevet av Arne Nordheim. Dessverre hadde tordenvær satt den ut av drift, men den ruver i landskapet og er en fryd å se.

Anlegget er tilpasset svaksynte på en enkel men effektiv måte. Det er tre «rom» for planter, et med stauder, et med urter og et med roser. På avstikkere inn til plantene er det lagt rullesteiner. Hver plante har skilt med norsk og vitenskapelig navn, og i blindeskrift.

Vi kjente igjen mange stauder og urter fra våre planter til Vårtreffet. Rosehagen var delvis i blomst, men tørken preget området.

Guidene fortalte også om bygdeborger, helleristninger og landskapet. De var imidlertid skuffet over at det bare er en 30% gartnerstilling som skal betjene både Storedal og Borgarsyssel museum. Tidligere hadde Storedal en liten venneforening. De ønsker seg nå en vennegjeng i likhet med vår. Kanskje kunne vi lage en minigruppe som reiser til Storedal noen ganger i sesongen og tar et tak i samråd med gartneren der.

Neste mål var Borgarsyssel museum i Sarpsborg. Museet ble etablert i 1921 ved ruinene av Nikolaikirken fra 1115. Olavskapellet står der i dag. Olavs hall er formidlingslokale, med utstillinger preget av byjubileet i fjor.

MED INSEKTHÅVER, SAMLEGLASS og humleplansjer tar hun unge og gamle med inn i humlenes verden. De siste årene, etter at hun ble pensjonist, har hun vekslet mellom humlevandringer og «vanlige» omvisninger i Botanisk hage.

Det hele begynte i hennes egen hage på Røa, eller trolig allerede da hun vokste opp i naturskjønne omgivelser i Nordre Vartdal på Sunnmøre.

Lette å observere

– Det var alltid humler i hagen uten at jeg tenkte noe særlig over det. Men så begynte jeg etter hvert å følge mer med på insektene, og da spesielt sommerfugler og humler som var lette å observere. Det var så morsomt å følge med på humlene når de kom om våren, forteller Bjørg, som mener humlene er lette å like.

De er lodne og fargerike, og de er opptatt med sitt, uten å forstyrre noen. Bjørg ble fascinert, og bestemte seg for å lære mer. Dette var på slutten av 1990-tallet, og det fantes få bøker om humler, i alle fall på norsk. Bjørg kjøpte «Humlor – alla Sveriges arter» og lærte masse, selv om det var vanskelig å artsbestemme humlene hun så.

Bjørg utviklet sin interesse og lærte stadig mer. Samtidig fikk humler og bier mye mer omtale i mediene, og det skjedde nærmest en eksplosjon av interesse. Så ble La Humla Suse stiftet i 2013.

Bjørg Myklebust meldte seg inn og tok kurs for humlevandringsledere i 2015. Dermed begynte brikkene å falle på plass – og hun var klar for å dele sin begeistring med omverdenen.

Hva kan vi gjøre for humlene?

En humlevandring varer i to timer, og det er alltid to guider. De starter med å gi en innføring i hvorfor vi bør like humlene og om deres betydning for pollinering og matproduksjon. Litt om humlens anatomi, systematikk, sosiale liv og hvilke utfordringer de står overfor, hører også med. Bjørg liker å legge vekt på hva vi kan gjøre for å legge til rette for gode humleliv.

– Et hovedproblem er sterile hager med plener og tujahekker, men ingen blomstrende planter eller busker. Du kan plante krokus, slik at humlene har noe å spise tidlig om våren når de kommer ut fra dvalen og er sultne. Har du leilighet med balkong, kan du ha humlevennlige planter i krukke. Bor du i borettslag kan du opprette en plantegruppe og foreslå å plante humlevennlige planter og busker i pallekarmen og fellesbed. Og så skal man være forsiktig med å slå plener og utearealer, slik at hvitkløveren får blomstre.

Har man egen hage, kan man planlegge slik at det blomstrer på humlevennlig vis fra tidlig vår til sen høst. På slutten av sesongen er det viktig at dronningene får ete seg opp før dvalen.

– Start med å bli kjent med humlene i nærmiljøet, observere dem og se hvilke blomster de besøker, så har du et godt utgangspunkt, lyder rådet fra Bjørg.

Nettstedet blomstermeny.no – som Naturhistorisk museum har bidratt til – er en utmerket informasjons- og inspirasjonskilde for alle som vil satse på insektvennlige blomster. Ellers driver La Humla Suse utstrakt kursvirksomhet, blant annet for bønder, lærere og naturforvaltere.

Rikelig med humler i Botanisk hage

– Tidlig i mai, på min første vandring i år, fant vi bare to humler. Trolig var det for tidlig etter en kald og snørrik vinter. På mine tre andre humlevandringer i år har det vært rikelig. På den ene fant vi alle de seks vanligste artene pluss et par til, så det var veldig moro.

Interessen for humlevandringene er upåklagelig. Det kommer gjerne 20 – 30 personer, som får utdelt håv og glass med lupe i lokket, slik at de kan studere humlene på nært hold. Det er alltid to guider som skifter på å snakke og hjelpe til med alt det praktiske.

La Humla Suse har også egne humlevandringer for barn, og sist sesong startet de med humlevandringer på engelsk. Ved regnvær blir vandringene avlyst.

HUMLEVANDRING I BOTANISK HAGE

På tirsdager i mai, juni og august arrangerer La Humla Suse gratis humlevandringer i Botanisk hage. Slik presenteres tilbudet på nettsidene til NHM:

Humlene er bamsene i insektenes verden. En humle er rund, lodden, trivelig og lett å bli glad i. Det er registrert 35 arter i Norge. Humler er avhengige av blomster for å få nektar og pollen, og mange blomster trenger humlene for å bli pollinert.

Har du lyst til å lære mer om noen av de mest arbeidsomme og fascinerende av alle insekter, så bli med oss på humlevandring!

► Fra vandringen i hagen på Storedal – med Arnold Haukelands ruvende skulptur. Foto: Thor-Inge Larsen.

For oss var middelalderhagen et interessant møte. Den ble etablert i 1930 med ca. 100 ulike planter omtalt i boka «Den gamle urtegård». Guidene refererte fra boka med egne kommentarer. Om humle står det: «Den renser lever og milt og virker urindrivende. Humle med honning og vann drikkes mot lårverk.» «Løpstikke letter fordøyelsen, hjelper mot lever-syke og stiller rumling og knip. Knust og med vin drikkes den mot hoste.»

Vi fikk også omvisning i Wegnerbrakka, to arbeiderboliger for Borregaard fra henholdsvis 1850 og 1950.

I parken er det et 8 etasjers utsiktstårn, med tilgang til toppen både med heis og brede trapper. Det var flott utsikt over hele Sarpsborg i supert vær. Flinke guider i Einar og Vidar fra Østfoldmuseene var mye av årsaken til godt utbytte av turen.

HVA BRUKER BOTANISK HAGES VENNER KONTINGENTEN DIN TIL?

Som medlem betaler du 200 kroner i året til Venneforeningen. Ganske mange gjør det. Venneforeningen har i utgangspunktet ca. 1600 medlemmer. En del melder seg ut hvert år av ulike grunner, noen glemmer kanskje å betale og noen flytter uten at adresseendring fanges opp. Likevel betyr det at vennene bidrar med omtrent 300 000 kroner i året.

Dette kommer i tillegg til Venneforeningens store vårsalg av planter (Vårtreffet) og guidevirksomheten som har økt enormt i omfang.

Dine 200 kroner er en del av dette. I år bidrar du til nye benker i Botanisk hage, til å kjøpe inn materialer for å bygge nye kasser til store vekster som palmer o.l., til å sende to gartnere på studieopphold til Kenya, et tilskudd for en gartner til å gjøre seg kjent med tropiske planters vekstvilkår, transport av hel liten myr fra Løten (du finner den bak Vikinghagen), lage og trykke en ny informasjonsbrosjyre om Hagen, erstatte en utslitt rullestol, kjøpe en ny transporttralle til Venneforeningen, kjøpe inn 12 nye telt og sammenleggbare bord til bruk på Vårtreffet og Julemarkedet, 12 000 etiketter for å navne planter som selges på Vårtreffet, kjøpe inn flere kirsebærtrær til erstatning for gamle og soppbefengte trær mot Sarsgate, flere søyleeiker i alleen opp fra Jens Bjelkes gate og ikke minst produsere, trykke og distribuere to årlige nummere av Palmebladet.

Venneforeningen forsøker å være en nøysom forening. Blant annet gjenbruker vi alle blomsterpottar som vaskes (10 000) og oppbevares til neste sesong sammen med alt som kan være til nytte. Litt går det imidlertid til servering av medlemmene i Plantegruppa, det kan bli både kaffe og en kjeks. Venneforeningen ser det som en hovedoppgave å bruke mest mulig av inntektene på tiltak i Botanisk hage i tråd med statuttene, og på å finansiere utgivelsen av Palmebladet.

Tone Nordenborg

På vegne av styret i Botanisk hages Venner

10 000 engblomster er plantet ut i byen

Bymiljøetaten, Oslo kommune, har i løpet av sommeren plantet ut 10 000 engplanter som ble oppformert i Botanisk hage. De fleste har fått sitt nye hjem ved Akershusstranda eller i Sofienbergparken.

TEKST DAG INGE DANIELSEN FOTO BÅRD ØYVIND BREDESEN, OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN

GARTNER TOR SALVE MJÅLAND hadde hovedansvar for å dyrke fram de mange engplantene, på bestilling fra kommunen. Frøene ble samlet inn i fjor av botaniker Gro Hilde Jacobsen, som har jobbet for Bymiljøetaten med kommunens blomsterengprosjekt siden 2016. I tillegg har hun en deltidsstilling på Naturhistorisk museum.

– Bakgrunnen for utplantingene er at Oslo kommune ønsker flere blomsterenger. Vi gjør en stor innsats både for å ta vare på gamle blomsterenger og å etablere nye. I 2017 hadde vi en stor utplanting oppe på Ola Narr, og den har klart seg bra, forteller Hilde.

Mer enn halvparten av de nye engplantene er plantet på et område ved krysset Kongens gate / Akershusstranda. En p-plass på 600 kvadratmeter er omgjort til blomstereng – til glede for lokalbefolkning og turister, men enda mer for pollinerende insekter. Det er plantet ut 30 ulike arter av blomsterplanter som vi tradisjonelt finner på eng og slåttemarker i Osloområdet

– Vi ønsker å få flere blomsterenger sentralt i byen, blant annet langs Havnepromenaden. Derfor har vi flere plante-prosjekter langs Akershusstranda og Frognerstranda, men vi har også plantet ut engplanter flere andre steder i byen, blant annet i Frognerparken.

Når man skal anlegge en blomstereng, er det enklere å starte fra bunnen av og bruke ny jord enn å begynne med en gjødslet plen. – En artsrik blomstereng er avhengig av næringsfattig jord. En annen fordel ved å bruke ny jord er at vi unngår ugressrøtter, forteller Hilde.

Hovedøyas spill

En av blomsterengene ved Akershus festning har arbeidstittelen Hovedøyas spill. Det er en blomstereng som skal speile det som vokser på Hovedøya og de andre øyene i Oslofjorden. Dette blir en fin mulighet for å lære om plantelivet på øyene, men hovedformålet er å hjelpe naturmangfoldet og insektene.

Også et område på Langkaia, vis a vis Operaen, har fått blomstereng der

Blomstrende interesse for slåttemarker

TEKST SIGGEN MORTENSEN

Se på slåttekarene og slåttejentene fra gartnerstaben i Botanisk hage! De gjorde en flott innsats 13. august ved å slå den nyetablerte blomsterenga på platået ved Ola Narr i Oslo. Andre besøkende, små og store, kom til underveis gjennom hele dagen og fikk også lære å slå med lå. Svenske Mats Rosengren – "Lie-Mats" – var den selvsikre instruktør og gjorde alle trygge på å føre låen. (Lie er svensk for lå.)

Åtte sekker kvalitetshøy gikk til organisasjonen Spire (<http://spireorg.no>), og skulle brukes til å lage blomsterenger andre steder. Ni sekker gikk til Norsk Botanisk Forening og skulle videre til Grefsen skole for ny blomstereng der. Ved nyetableringer av

◀ I nedkant av Slåttemarken i Botanisk hage er det anlagt en serie med forsøksfelt som viser hvordan man kan lage en blomstereng på ulike måter. (Foto: Dag Inge Danielsen)

► Flere områder ved festningen og Akershusstranda er beriket med vakre engblomster.

det tidligere var plen. Etter såing i fjor kom det mest kløver og prestekrage. Nå er det supplert med flere arter, også disse oppformert i Botanisk hage.

– På Langkaia har vi dessuten anlagt et åpent jordområde med noen stubber og stokker, slik at humler og andre insekter skal finne oppholdssted. Vi lager nå en skiltserie der vi opplyser om hva man ser og hvorfor vi har plantet disse blomsterengene.

Når vi snakker med Hilde i slutten av august, venter hun på å få plantet ut de siste engplantene som ble oppformert på bestilling fra Oslo kommune. Disse er tiltenkt Sofienbergparken.

Blomsterenger i mange varianter

Også mange andre steder i Oslo kan bier, humler og andre pollinerende insekter glede seg over variert blomstring. Mens tradisjonell ugjødset slåttemark er en definert naturtype, kommer blomsterenger i mange varianter – med ulike utgangspunkt og forskjellig type skjøtsel.

– Noen steder har vi anlagt artsrike blomsterenger fra bunnen av. Andre steder har vi bare sluttet å slå gresset, og håper det kommer blomster. Andre steder igjen har vi sådd til med kløver. Blomsterengprosjektet og Spirende Oslo samarbeider tett for å formidle til befolkningen sammenhengen mellom ville vekster, pollinatorer og urban dyrking.

Våren 2018 arrangerte Bymiljøetaten og Naturhistorisk museum et blomsterengkurs for publikum. Dette kommer på programmet også i 2019.

▲ Prestekrager og andre engblomster trives på Langkaia.

▲ I krysset Akershusstranda – Kongens gate blir parkeringsplasser erstattet med artsrik blomstereng.

blomsterenger er det viktig med lokalt frømateriale. Resten av høyet som ble slått denne dagen gikk til dyra på Bogstad gård.

Den tradisjonsrike slåttekvelden i Botanisk hage 14. august hadde et stort oppmøte av interesserte. Botaniker Kristina Bjureke informerte om plantene vi har i slåtteeenga i Botanisk hage – det er talt ca 60 ulike arter der.

Hun redegjorde også for forsøket som er gjort for å finne hvilken metode som egner seg best for å etablere en slåtteenng fort. I nedkant av den ugjødsetlede slåtteeenga er det laget forsøksfelt som viser publikum ulike måter å lage en blomstereng på.

Botanisk hage får mange henvendelser fra publikum med spørsmål om hvordan de selv kan lage en slåtteenng i sin egen hage. På www.nhm.uio.no finner du forklaring på hvordan dette kan gjøres, med bilder og forslag til arter. Søk på "Ljåens mangfold".

► Oppslutningen om slåttedagen på Ola Narr var upåklagelig. (Foto: Siggen Mortensen)

Foto: DID

HØSTMØTE 9. OKTOBER

Medlemsmøte arrangeres tirsdag 9. oktober kl 18 på Tøyen hovedgård. Hagesjef Tor Carlsen skal snakke om rødlistearter, mens gartnerne Hege Røer Pettersen og Cecilie Midtøy forteller fra kurset i evolusjon og botanisk systematikk, med vekt på feltoppholdet i Kenya. De fikk støtte fra Botanisk hages Venner for å gjennomføre kurset.

PLANTEGRUPPA HØSTSESONGEN 2018

Plantegruppa startet høstsesongen 21. august. Vi stiller med plantene som har stått ute på feltet i sommer, og i tillegg får vi noen planter fra Botanisk hage. De fleste av disse plantene skal overvintre ute og selges på Vårtreffet i 2019. Vi børster og vasker potter, plantebrett og annet utstyr, så alt er klart til vårsesongen som starter i midten av januar.

Har du lyst til å være med i Plantegruppa, ta kontakt på plantegruppa@botaniskhagesvenner.no eller kom i Hagen, du treffer oss i Forsøksavdelingen bak museumsbygningene på tirsdager mellom kl. 10 og 15.

ÅRSMØTE 12. FEBRUAR 2019

Botanisk hages Venner arrangerer årsmøte tirsdag 12. februar 2019 kl 18. Innkalling blir sendt på vanlig måte – med epost til alle medlemmer som har registrert epostadresse og på papir i posten til de som bare har registrert fysisk adresse.

LIVSKRAFTIGE KAUKASUS- PLANTER

Høsten 2017 var gartnere og botanikere fra Naturhistorisk museum på ekspedisjon til fjellene i Georgia. De samlet frø av en rekke ulike planter, totalt nærmere 200 arter.

– Vi har en egen gruppe som jobber med å planlegge hva som skal skje med Georgiainnsamlingene våre, forteller hagesjef Tor Carlsen.

– De fleste vil trolig bli å se i Fjellhagen, der man ønsker å fornye den 20 år gamle Kaukasusavdelingen. Det blir også Georgia-planter å finne andre steder i hagen. Plantene må selvsagt nå en viss størrelse før vi kan plante dem ut, men det er mulig at de første blir satt ut allerede våren 2019.

Trolig er det tilstrekkelig med frø fra Georgia-turen til at Botanisk hage i Oslo kan dele med andre botaniske hager. Turen ble støttet av Botanisk hages Venner. Georgia ble valgt som reisemål fordi fjellområdene i Kaukasus er hjem for svært mange plantearter, takket være stabilt klima i lange perioder uten istider.

Rolf Y. Berg til minne

Rolf Yngvar Berg ble født i Oslo 2. desember 1925 og døde 25. august 2018. En ildsjel, som brant for faget botanikk og Botanisk hage, er ikke lenger i blant oss.

Etter avlagt cand. real. eksamen ved UiO i 1952, ble Berg ansatt som vitenskapelig assistent ved Botanisk laboratorium på Blindern. Der ble han ikke lenge. I 1954 dro han til USA for å utdanne seg videre ved University of California, først i Davis og så i Berkeley. I 1956 ble han ansatt som konservator i karplanteherbaret ved Botanisk museum på Tøyen og rykket opp til førstekonservator i 1962, etter å ha disputert for graden Dr. philos. Samme år dro han tilbake til Davis, der han etter hvert ble Associate Professor og direktør for arboretet.

Sommeren 1965 vendte han tilbake til Oslo og overtok professoratet i botanikk og plantegeografi og ble bestyrer av Botanisk hage og museum. Da han gikk av med pensjon i 1995, fortsatte han som professor emeritus i over 20 år, med arbeidsplass i Botanisk museum, og var faglig aktiv fram til han døde. Dermed har han hatt sitt virke på Tøyen i nærmere 60 år.

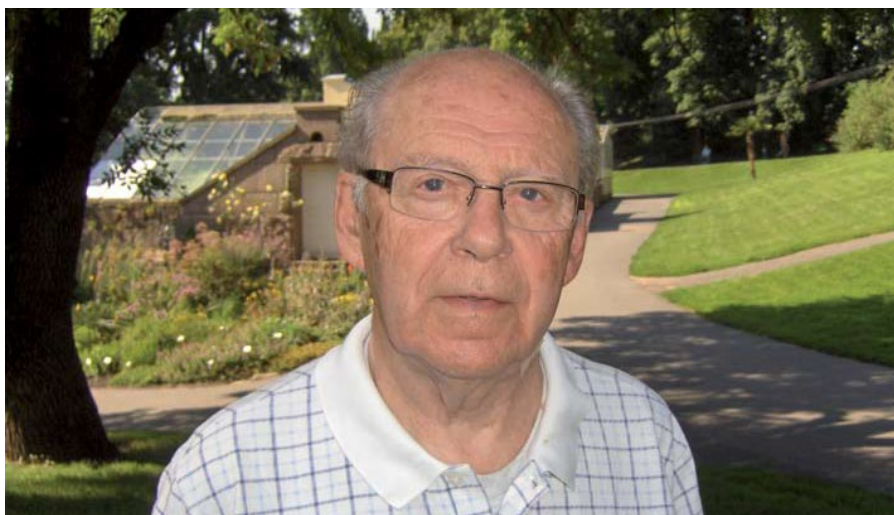
Rett før 90-årsdagen ga han meg en innføring i de kornsankende maurenes interessante frøspredning i Australia, der han gjorde feltarbeid under et forskningsopphold på begynnelsen av 1970-tallet. Helt fram til i fjor arbeidet han med å ferdigstille disse resultatene for publisering.

Helt siden 1930 hadde Bergs forgjengere som bestyrere av Botanisk hage og museum hatt nytt utstillingsveksthus på ønskelisten – et ønske de ikke fikk oppfylt. Det første Berg ga seg i kast med etter hjemkomsten i 1965 var å arbeide hardt og målbevisst for å realisere veksthusdrømmen. Hvor mange arbeids-

timer han nedla i de 10 årene veksthusprosjektet pågikk for fullt, vet jeg ikke, men det var mange. I 1976 var huset ferdig prosjektert og klart til å bygges, men den lovede bevilgningen over statsbudsjettet uteble, og prosjektet ble aldri realisert. Skuffelsen var stor, ikke minst hos Berg selv, men også hos alle oss andre i Botanisk hage.

Veksthuset skulle etter planen ligge rett øst for de gamle – Palmehuset og Victoriahuset – der hagens fjellhager lå. Dermed måtte disse legges ned, og Berg ga seg i kast med å anlegge ny fjellhage. Arbeidet startet høsten 1968, og ny fjellhage vest i hagen ble offisielt åpnet under feiringen av Botanisk hages 175-års jubileum i 1989. Igjen la Berg ned uendelig mange arbeidstimer i planlegging og utvikling av Fjellhagen; han deltok selv i plasseringen av hver eneste stein. Takket være Berg ble Fjellhagen Botanisk hages vakreste anlegg og fikk en interessant plantesamling, blant annet mange arter i treblad-slekten Trillium, som Berg hadde studert i doktoravhandlingen sin. Senere, som pensjonist, ledet han arbeidet med å anlegge Oslo-ryggen nedenfor Fjellhagen.

Berg skaffet mange nye planter til nytt veksthus, ny fjellhage og det gamle arboretet. Tilveksten var stor hvert eneste år, nærmere 3000 planter i året. På slutten av 1970-tallet var hagens samlinger mye større enn hva de er i dag. Gartnerne hadde sin fulle hyre med å oppformere og dyrke alle plantene, og jeg med å holde styr på dem. Berg økte også hagens areal med 10 mål da hagen overtok Sundelius' handelsgartneri nord for

▲ Rolf Y. Berg da han var 82 og ble intervjuet i Palmebladet. (Foto: Dag Inge Danielsen)

hagen. Der foregikk all oppformeringen. Dessuten fikk han reist et tilbygg til den gamle driftsbygningen, slik at gartnerne endelig fikk gode garderobeforhold og et skikkelig spiserom – og maskinparken et verksted. På 1970-tallet opprettet han også mange nye stillinger, og som resultat av Bergs initiativ, ble Botanisk hages Venner stiftet i 1986.

Berg var – og er – en høyt respektert forsker, og han fornyet systematikkfaget. Både forelesningene og omvisningene hans var glitrende, og vi er mange som har latt oss inspirere av hans entusiastiske formidlingsglede, store engasjement og kjærlighet til faget og til plantene.

Liv Borgen, *Professor emeritus*

Tok initiativet til å stifte Botanisk hages venner

Professor Rolf Berg var i en periode direktør for arboretet ved University of California i Davis, der de hadde en aktiv venneforening. Som bestyrer av Botanisk hage i Oslo tok han kontakt med meg. Jeg var leder av Blomstervenners Klubb, og vi hadde et møte i januar 1986, der vi drøftet muligheten for å stifte en venneforening.

I løpet av våren 1986 var vi i gang.

Guider fikk opplæring, og det var Rolf Berg og Lasse Køgel som var ansvarlig for dette den første tiden.

Venneforeningen er blitt en viktig støtte og medspiller for Botanisk hage. Rolf Berg tok initiativet, og det har vi grunn til å takke ham for!

Grethe Li, *Venneforeningens «mor»*

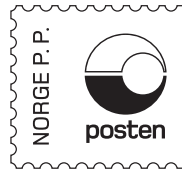
Kjøp gavene hos oss!

Som medlem i Botanisk hages Venner får du gratis inngang på Naturhistorisk museum og 10 % på alle varer i butikken.

UiO : Naturhistorisk museum

TRE I HAGEN

ASTRID VELTEN

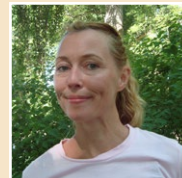
Da Astrid, via facebook, forsto at det var mulig for helt vanlige mennesker å bli guide i Botanisk hage, ble hun helt forbløffet over muligheten og meldte seg sporenstreks på guidekurset i 2018. All botanikken på kurset, informasjonen om hagen og formidlingsteknikkene det ble undervist i ga selvtillit nok til å kaste seg ut i omvisninger. Som guide prøver jeg å tenke på hvordan jeg kan treffe akkurat den gruppa jeg har foran meg hjemme, sier hun. Å oppleve at folk kommer og takker etter en omvisning er fantastisk. Og det gjør de altså!

MARKUS GARAS

Markus er fra det siste guidekullet, og trives som nybakt omviser i Botanisk hage. Han opplever å få god respons fra publikum; får øyekontakt og folk smiler og ler når han håper de skulle gjøre nettopp det. Guidekurset var veldig informativt, og selv om det er litt tøft å kaste seg ut med den aller første gruppa, er folk trivelige og velvillige. Markus er spesielt opptatt av trær, og vil gjerne øke folks kunnskap om, og respekt for store trær.

MAI LINN MUSKAUG

Mai Linn ble med i venneforeningen da hun begynte på guidekurset i år – et kurs hun satte stor pris på. Å lære om botanisk hage på en så medrivende måte som vi lærte på kurset gir stor inspirasjon. Hun ønsker å spre engasjementet hun selv har for denne vakre hagen; og å vekke interesse for planter og vekster hos de som kommer på omvisningene. Mai Linns yndlingstre er Gulbjørk – *Betula alleghaniensis*.

AV: SIGGEN MORTENSEN

▲ Botaniker Øystein Lofthus kan konstatere at myrplantene trives godt i sine nye omgivelser.

Myra som flyttet til byen...

Ei myr på 50 kvadratmeter ble seinhøsten 2017 flyttet fra Løten i Hedmark til Botanisk hage i Oslo. Du finner den i tilknytning til Vikinghagen.

TEKST OG FOTO DAG INGE DANIELSEN

– Det har gått over all forventning, og myra ser allerede veldig bra ut, sier botaniker Øystein Lofthus som var fagansvarlig for myrprosjektet og gjennomførte flyttingen sammen med gartner Nils-Petter Bergersen.

Siden det var november og lite dagslys, visste de ikke så mye om hva de fikk med seg av planter. I løpet av sesongen har det vist seg at blåbær, tyttebær, tranebær, blokkebær (skinntryte) og linnea er blant vekstene som trives i sine nye omgivelser.

– Av positive overraskelser har vi fått med oss denne her, som vi ikke ante noe om, forteller Øystein, og viser en hybrid mellom dvergbjørk og vanlig bjørk. Den

ser ut som et bittelite bjørketre, men har dvergbjørkas bladfasong. Slike hybrider kan av og til forekomme i naturen der dvergbjørk og vanlig bjørk møtes, i myrområder og på fjellet.

– Vi har begynt å plante ut arter som vi ønsker å vise her ved Vikinghagen. Det gjelder finnmarkspors og pors. Vi skal plante inn flere arter etter hvert, men ikke mange. Hele poenget er at det skal være ei naturlig myr og et eksempel på den naturtypen.

Takket være god vanntilførsel er myra svært våt i midten, og torvmosen trives godt.

FOR OPPDATERT INFORMASJON OM ARRANGEMENTER i Botanisk hage og ved Naturhistorisk museum: Følg med på www.nhm.uio.no og Facebook-sidene til Naturhistorisk museum. Du kan abonnere på nyhetsbrev om arrangementer og utstillinger ved å gå inn på www.nhm.uio.no.